

Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven

Regjeringen har igangsatt et arbeid med sikte på å endre arbeidsmiljøloven på en rekke viktige punkter. Endringsforslagene er nå ute på høring. Jeg vil nedenfor gå i gjennom en del av de viktigste forslagene som er fremlagt.

Regjeringen ønsker bl.a. å endre reglene om **midlertidig ansettelse**. Begrunnelsen for dette er et ønske om økt fleksibilitet. På lik linje med hva som ble foreslått av den borgerlige regjeringen før lovendringene i 2005, foreslår regjeringen nå at det skal være en generell adgang til å ansette arbeidstakere midlertidig i en periode på 9 til 12 måneder. Selv om det foreslås at arbeidsgiver etter denne perioden ikke kan fortsette å ansette midlertidig for å løse de samme arbeidsoppgavene, er dette en stor og prinsipiell utvidelse av arbeidsgivers adgang til å foreta midlertidige ansettelser.

I tillegg til dette har regjeringen også foreslått å endre ordlyden i untaket i §14-9, litra a, hvor det i dag fremgår at midlertidig tilsetting kan foretas hvis "arbeidets karakter tilsier det og arbeidet adskiller seg fra det som ordinært utføres i virksomheten". Det foreliggende endringsforslag tilsier at midlertidig tilsetting kan foretas "når arbeidsoppgavene er av tidsavgrenset varighet". Departementet ser i sitt høringsforslag denne endringen som en forenkling og klargjøring av tidligere regel, men i forhold til ordlyden synes det nye forslaget å gi en større adgang til midlertidige tilsettinger enn tidligere.

Regjeringen ønsker også å gjøre en rekke endringer i arbeidsmiljølovens **arbeidstidsbestemmelser**. Også her begrunnes endringsforslagene med behov for fleksibilitet og tilpasning til samfunnsutviklingen. Bl.a. gjør dette seg gjeldende i forhold til turnusordninger. Nåværende lov inneholder en rekke begrensninger mht. til hvor lange vakter en arbeidstaker skal kunne gå. Her foreslås å øke den maksimale arbeidstid pr. dag fra 9 til 10 timer etter avtale med arbeidstaker. Videre ønskes yttergrensen for daglig arbeidstid etter avtale med lokal fagforeningstillitsvalgt økt fra 10 til 12 timer. Etter nåværende lov kan Arbeidstilsynet gi samtykke til at maksimal arbeidstid pr. dag kan være 13 timer. Denne reglen foreslås ikke endret. Pr. i dag kan imidlertid Arbeidstilsynet i medhold av unntaksreglene i arbeidstidskapitlet gi samtykke til arbeidstidsordninger som bl.a. går ut over grensen på 13 timer. Videre kan en fagforening med innstillingsrett i medhold av lovens § 10-12, nr. 4 inngå tariffavtale som avviker fra en rekke av bestemmelsene i arbeidstidskapitlet. Lovens § 10.12, nr. 8 tilsier imidlertid at arbeidstilsynet ikke kan benytte sin adgang etter unntaksreglene til å dispensere fra arbeidstidsreglene dersom partene har kompetanse til å etablere den aktuelle arbeidstidsordningen ved avtale. For å øke Arbeidstilsynets mulighet for å dispensere bl.a. fra 13-timers grensen foreslås nå å oppheve denne reglen. Dette vil i realiteten overføre makt fra fagforeningene til Arbeidstilsynet i disse tilfellene. Det foreslås også andre lovendringer som utvider Arbeidstilsynets muligheter for å dispensere fra lovens hovedregler.

Lovforslaget utvider også mulighetene for **søndagsarbeid**. Her foreslås regelen endret fra å være et forbud mot søndagsarbeid til at søndagsarbeid er tillatt under visse forutsetninger. Reglen om at det kan inngås avtale med de fagforeningstillitsvalgte om søndagsarbeid foreslås tatt ut av loven.

Grensene for **overtidsarbeid** foreslås også utvidet. Grensen for pålagt overtid foreslås økt fra 10 til 15 timer pr. uke og fra 25 til 30 timer pr. måned. Dersom det inngås lokal avtale med fagforeningstillitsvalgt utvides grensene fra 15 til 20 timer pr uke og fra 40 til 50 timer pr. måned. Etter tillatelse fra arbeidstilsynet vil man iht. forslaget kunne arbeide overtid 25. timer pr. uke.

I lovforslaget tas det videre opp å endre **omregningsfaktoren ved beredskapsvakt**. Pr. i dag fastsetter loven en hovedregel om at minst 1/5 av beredskapsvakten skal regnes med i den alminnelige arbeidstiden. Dette foreslås nå endret til en omregningsfaktor på 1/8.

Ytterligere tas **aldersgrensen** for pensjonering opp til vurdering. Det reises spørsmål om dagens aldersgrense på 70 år skal bestå eller om denne skal settes til 72 eller 75 år. Videre vurderes også å fjerne adgangen til å fastsette bedriftsinterne aldersgrenser eller eventuelt å regulere hva som kan fastsettes mht. til bedriftsinterne aldersgrenser.

Videre vurderes også å øke **strafferammene** for brudd på arbeidsmiljøloven.

Advokat Bjørn Bråthen